ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 11.3.2022 г.
COM(2022) 100 final

2022/0070 (NLE)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

за определяне на правила за упражняването на правата на Общността при изпълнението на Споразумението за търговия и сътрудничество между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, от друга страна

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

В Споразумението за търговия и сътрудничество между Съюза и Обединеното кралство („Споразумението за търговия и сътрудничество“)[1] се предвижда, че страните могат да приемат определени едностранни мерки в съответствие с определените в него условия.

По отношение на въпросите, попадащи в обхвата на Договора за Евратом, Европейската общност за атомна енергия („Общността“) може да приема едностранни мерки в случаите и при условията, предвидени в членове 718 и 719 от Споразумението за търговия и сътрудничество, без да се налага първо да прибягва до механизма за уреждане на спорове. Въпросните едностранни мерки се отнасят до частичното или пълното спиране на участието на Обединеното кралство в програмите на Съюза, както и до частичното или пълното му прекратяване.

В решението си за сключване на Споразумението за търговия и сътрудничество Съветът предостави на Комисията правомощието да приема от името на Съюза горепосочените мерки по отношение на въпросите, попадащи в обхвата на Договора за функционирането на Европейския съюз[2], до приемането на *„конкретен законодателен акт, с който се урежда приемането на мерките“* съгласно посоченото споразумение.

Комисията и Съветът постигнаха съгласие и по съвместно изявление, направено при сключването на Споразумението за търговия и сътрудничество, в което се предвижда, че без да се засяга правото ѝ на инициатива съгласно Договорите, Комисията „ще се стреми да предложи горепосочения конкретен законодателен акт не по-късно от 31 март 2022 г.“[3].

Настоящото законодателно предложение изпълнява този политически ангажимент по отношение на въпросите, попадащи в обхвата на Договора за Евратом, а именно асоциирането на Обединеното кралство с програмата на Евратом за научни

---

[1] Споразумение за търговия и сътрудничество между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, от друга страна („Споразумението за търговия и сътрудничество“). Споразумение, сключено по отношение на въпроси, попадащи в обхвата на Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия (Договора за Евратом), съгласно Решение (Евратом) 2020/2255 на Комисията от 29 декември 2020 г. за сключване от Европейската комисия и временно прилагане на Споразумението между правителството на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия и Европейската общност за атомна енергия относно безопасното използване на ядрената енергия за мирни цели и за сключване от Европейската комисия, от името на Европейската общност за атомна енергия, и временно прилагане на Споразумението за търговия и сътрудничество между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, от друга страна (ОВ L 445, 31.12.2020 г., стр. 2). Споразумението се прилагаше временно от 1 януари 2021 г. и влезе в сила на 1 май 2021 г.

[2] Решение (ЕС) 2021/689 на Съвета от 29 април 2021 г. за сключването, от името на Съюза, на Споразумението за търговия и сътрудничество между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия, от друга страна, и на Споразумението между Европейския съюз и Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия относно процедурите за сигурност при обмен и защита на класифицирана информация (ОВ L 149, 30.4.2021 г., стр. 2).

[3] Изявление на Комисията и Съвета относно мониторинга и изпълнението на Споразумението за търговия и сътрудничество, точка 3.

изследвания и обучение и с Европейското съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия, уредено в пета част от Споразумението за търговия и сътрудничество (Участие в програми на Съюза, добро финансово управление и финансови разпоредби). С предложения регламент се гарантира, че Общността може да действа своевременно и ефективно, за да защитава своите интереси при изпълнението и прилагането на Споразумението за търговия и сътрудничество. С предложения регламент на Комисията се предоставя правомощието да приема горепосочените мерки, както и да спира действието им и да ги отменя по целесъобразност чрез актове за изпълнение.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Не съществуват прецеденти за разпоредби на политиката, уреждащи оттеглянето на бивша държава членка и партньорството на Общността с нея.

Предложеният регламент е *lex specialis* по отношение на други разпоредби на правото на Общността, доколкото тези разпоредби уреждат един и същ предмет.

Едновременно със Споразумението за търговия и сътрудничество беше сключено Споразумение между правителството на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия и Европейската общност за атомна енергия относно безопасното използване на ядрената енергия за мирни цели[4].

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Приемането на едностранни и принудителни мерки в областта на програмите на Съюза за научноизследователска и развойна дейност се урежда *inter alia* от отделно законодателно предложение.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

Правните основания са разпоредбите на Договора за Евратом, с които се уреждат областите, в които може да се наложи да се приемат едностранни мерки, а именно членове 7, 47 и 48 във връзка с член 106а, в който се обявява, че член 291 от Договора за функционирането на Европейския съюз се прилага към Договора за Евратом.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Не е приложимо.

- **Пропорционалност**

Доколкото правата на Общността, които трябва да се упражнят, са определени в Споразумението за търговия и сътрудничество, предложените мерки не надхвърлят строго необходимото за постигане на целта за осигуряване на бързо и ефективно упражняване на тези права. Освен това условията, които се прилагат съгласно споразумението по отношение на приемането на едностранни мерки, гарантират, че тези мерки са ограничени до строго необходимото за постигане на специфичните цели, определени в него.

[4] Споразумение, сключено съгласно Решение (Евратом) 2020/2255 на Комисията.

- **Избор на инструмент**

Формата на регламент съответства най-добре на преследваната цел, а именно да се определят общи принципи и еднакви условия за упражняването на правата, с които разполага Общността при изпълнението и прилагането на Споразумението за търговия и сътрудничество.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Не е приложимо.

- **Консултации със заинтересованите страни**

Инициативата е от процедурен и институционален характер.

- **Събиране и използване на експертни становища**

Не е приложимо.

- **Оценка на въздействието**

Оценка на въздействието не е извършена поради следните причини:

1. Комисията не разполага с варианти на политиката, тъй като: а) в предвиденото предложение се урежда начинът, по който вече договорените в международно споразумение мерки се предприемат в рамките на Общността, без да е налице възможност за отклонение, и б) Комисията е поела ангажимент пред Европейския парламент и Съвета да представи предложение за този законодателен акт до определена дата.
2. Като се има предвид процедурният характер на акта, не се очакват въздействия, които да могат да бъдат пряко установени.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Не е приложимо.

- **Основни права**

Мерките, приети по силата на предложения регламент, биха били законосъобразно действие от страна на Общността съгласно Хартата на основните права. Това е така, защото това действие ще бъде предприето в съответствие с изискванията то да се предприеме от компетентните органи въз основа на подходящо правно основание, за преследване на легитимна цел, а именно — упражняването на правата на Съюза съгласно горепосочените споразумения, и в съответствие с принципа на пропорционалност.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Не е приложимо.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизми за мониторинг, оценка и докладване**

Предвижда се преглед на прилагането на предложения регламент в срок от пет години от влизането му в сила. Този срок е в съответствие със съвместния преглед от двете страни по Споразумението за търговия и сътрудничество, предвиден в член 776 от него.

- **Обяснителни документи (за директивите)**

Не е приложимо.

- **Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението**

В член 1 се определя предметът на предложения регламент, а именно да се установят правила и процедури за осигуряване на ефективно и своевременно упражняване на правата на Общността при прилагането и изпълнението на Споразумението за търговия и сътрудничество.

Тези права могат да бъдат упражнявани посредством едностранните мерки, определени в параграф 2 от същия член, в съответствие с правилата, установени в член 2, и процедурата на комитет, предвидена в член 3.

И накрая, в член 5 се предвижда Комисията да преразгледа настоящия регламент в срок от пет години след влизането му в сила, за да се увери, че той продължава да бъде подходящ за целта.

2022/0070 (NLE)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

за определяне на правила за упражняването на правата на Общността при изпълнението на Споразумението за търговия и сътрудничество между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, от друга страна

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия, и по-специално членове 7, 47 и 48 във връзка с член 106а, от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

след консултация с Научния и технически комитет,

(1) На 29 декември 2020 г. Комисията сключи, от името на Европейската общност за атомна енергия („Общността“), Споразумението за търговия и сътрудничество между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, от друга страна[5] („Споразумението за търговия и сътрудничество“). Споразумението за търговия и сътрудничество се прилагаше временно от 1 януари 2021 г. и влезе в сила на 1 май 2021 г. Споразумението за търговия и сътрудничество обхваща въпроси от компетентността на Общността, а именно асоциирането с програмата на Евратом за научни изследвания и обучение и с Европейското съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия, уредено в пета част от Споразумението за търговия и сътрудничество (Участие в програми на Съюза, добро финансово управление и финансови разпоредби).

(2) В Споразумението за търговия и сътрудничество се предвижда, че страните могат да приемат едностранни мерки, по-специално по отношение на спирането на изпълнението на определени задължения съгласно споразумението, в конкретните случаи и при спазване на условията и процедурите, определени в него. По отношение на въпросите, попадащи в обхвата на Договора за Евратом, Общността може да приема едностранни мерки в случаите и при условията, предвидени в членове 718 и 719 от Споразумението за търговия и сътрудничество. Въпросните едностранни мерки се отнасят до частичното или пълното спиране на участието на Обединеното кралство в програмите на Съюза, както и до частичното или пълното му прекратяване.

(3) Ако за Общността възникне необходимост да защитава интересите си при изпълнението на Споразумението за търговия и сътрудничество, тя следва да има възможност за подходящо използване на инструментите, с които разполага, по бърз, пропорционален, ефективен и гъвкав начин, с пълноценното участие на държавите членки. Следователно е необходимо да се определят правила и процедури, уреждащи приемането на едностранни мерки при упражняването на правата на Общността съгласно Споразумението за търговия и сътрудничество.

[5] ОВ L 149, 30.4.2021 г., стр. 10.

(4) Едностранните мерки следва да бъдат ограничени до строго необходимото за постигане на тяхната цел, като се вземе предвид произтичащата от случая действителна или потенциална вреда за интересите на Общността. Те следва да отговарят на условията, предвидени в членове 718 и 719 от Споразумението за търговия и сътрудничество.

(5) Правилата и процедурите, определени в настоящия регламент, следва да бъдат *lex specialis* по отношение на всички разпоредби на правото на Общността, уреждащи същия предмет.

(6) С цел да се гарантира, че настоящият регламент продължава да бъде подходящ за целта, в срок от пет години след влизането му в сила Комисията следва да предприеме преглед на обхвата и прилагането му, както и да докладва констатациите си на Съвета и Европейския парламент.

(7) С цел да се гарантират еднакви условия за прилагането на настоящия регламент, и по-специално за да се осигури бързото, ефективно и гъвкаво упражняване на съответните права на Общността съгласно Споразумението за търговия и сътрудничество, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия да приема едностранни мерки и според необходимото да ги привежда в действие във вътрешния правен ред на Общността. Тези правомощия следва да обхващат и изменението, спирането на изпълнението или отмяната на приетите мерки. Те следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета[6]. Тъй като предвидените мерки водят до приемането на актове от общ характер, за приемането на тези мерки следва да се използва процедурата по разглеждане. Комисията следва да приема актове за изпълнение с незабавно приложение, когато в надлежно обосновани случаи наложителни причини за спешност налагат това с оглед на подходящата защита на интересите на Общността.

(8) На доброволен принцип бе проведена консултация с Европейския парламент, който прие становище[7],

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1
Предмет и обхват

1. С настоящия регламент се определят правила и процедури за осигуряване на ефективно и своевременно упражняване на правата на Общността при изпълнението на Споразумението за търговия и сътрудничество между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, от друга страна („Споразумението за търговия и сътрудничество“).

2. Настоящият регламент се прилага за следните мерки, приети от Общността въз основа на членове 718 и 719 от Споразумението за търговия и сътрудничество:

---

6 Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

7 […].

а) спирането на прилагането на протокол I към Споразумението за търговия и сътрудничество във връзка с една или повече програми или дейности на Общността, или по изключение на части от тях;

б) прекратяването на прилагането на протокол I към Споразумението за търговия и сътрудничество във връзка с една или повече програми или дейности на Общността, или по изключение на части от тях.

Член 2
Упражняване на правата на Общността

1. Независимо от всички разпоредби на правото на Общността, приети съгласно членове 7, 47 и 48 от Договора за Евратом, на Комисията се предоставя правомощието да приема мерките, посочени в член 1, параграф 2 от настоящия регламент, и да привежда в действие тези мерки чрез актове за изпълнение.

2. На Комисията се предоставя правомощието да изменя или да отменя мерките, посочени в член 1, параграф 2, буква а), чрез актове за изпълнение.

3. Когато една или повече държави членки изразят особена загриженост във връзка със значителна промяна в условията, посочени в член 718, параграф 1, букви а)—в) от Споразумението за търговия и сътрудничество, те могат да поискат Комисията да спре участието на Обединеното кралство в съответните една или повече програми на Общността в съответствие с параграф 1 от настоящия член. Ако Комисията не даде положителен отговор на такова искане, тя информира своевременно Съвета за своите основания.

4. Актовете за изпълнение, посочени в параграфи 1 и 2 от настоящия член, се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 3, параграф 2.

5. По надлежно обосновани наложителни причини за спешност Комисията приема актове за изпълнение с незабавно приложение в съответствие с процедурата, посочена в член 3, параграф 3.

Член 3
Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от Комитета за Обединеното кралство. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

3. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 8 от Регламент (ЕС) № 182/2011 във връзка с член 5 от него.

Член 4
Преглед

До [Служба за публикации: моля, въведете датата: пет години след влизането в сила на настоящия регламент] Комисията представя доклад на Съвета и на Европейския парламент относно прилагането на настоящия регламент.

Член 5

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на […] година.

За Съвета
Председател